

Olsztyn, 29 listopada 2021 r.

Stanowisko Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO) ws. rządowych założeń zmian w prawie oświatowym, owocujących centralizacją zarządzania oświatą, naruszeniem idei partycypacji obywatelskiej i pomocniczości państwa.

Dotyczy: projektów – druki nr: UD228, UD227:

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw.

Szanowni Państwo Posłowie na Sejm RP.

Ze względu na przyjęcie przez Rząd RP projektów ww. zmian w prawie oświatowym, prowadzących do naruszenia konstytucyjnej zasady pomocniczości państwa i uczynienia polskiej szkoły publicznej ponownie centralnie sterowaną, archaiczną instytucją, **zwracamy się do Państwa z apelem o odrzucenie przez ich Sejm.**

W założeniach projektów (druki UD228, UD227): *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw* zwracamy uwagę na następujące plany:

1. Wprowadzenie (w pkt 2.) **konieczności uzyskania pozytywnej opinii kuratora** (a więc urzędnika państwowego podległego ministrowi) **podczas powierzania stanowiska dyrektora szkoły/placówki** oraz powoływania na ww. stanowisko;

Nasze uwagi: Aktualnie prawo nakazuje osiągnięcie **porozumienia** kuratora organu sprawującego nadzór pedagogiczny z organem prowadzącym (czyli najczęściej kuratora z wójtem /burmistrzem /prezydentem miasta). Stanowczo protestujemy przeciw zaburzeniu równowagi wpływów władzy samorządowej i władzy centralnej wobec kluczowego w szkole stanowiska dyrektora szkoły publicznej samorządowej

2. **Zwiększenie** (w pkt. 3 druk UD228) **liczby przedstawicieli kuratora w komisjach konkursowych - z trzech do pięciu**, z zastrzeżeniem, że kurator może zgłosić mniejszą liczbę swoich przedstawicieli w pracach komisji, ale **niezależnie od ich liczby, w głosowaniu zawsze przysługiwać będzie im łącznie pięć głosów**. Organ prowadzący (wójt, burmistrz prezydent) nadal będzie miał w konkursie 3 głosy, podobnie nie zmienia się liczby rodziców, nauczycieli, związkowców.

Nasze uwagi: Oznacza to zakłócenie równowagi liczby członków komisji konkursu wyłaniającego dyrektora szkoły, co stanowi naruszenie umowy zawartej przez społeczeństwo z władzą podczas reformy samorządowej. Samorząd lokalny i przedstawiciel władzy centralnej (kurator) mają dziś równą liczbę głosów: po 3. Propozycja wprowadzenia przewagi jednego z organów **zmienia ustrój szkolny na scentralizowany**. Należy tu pamiętać, że **również bez zmian proponuje się pozostawić liczbę głosów rodziców, nauczycieli, związków zawodowych**, rezygnując z umowy traktowania wszystkich stron partnersko.

Deklarację **braku zainteresowania ideą konkursu** na stanowisko dyrektora widzimy w propozycji brzmiącej "organ sprawujący nadzór pedagogiczny będzie mógł zgłosić mniejszą liczbę swoich przedstawicieli w pracach komisji, którym w głosowaniu zawsze przysługiwać będzie łącznie 5 głosów". Wydelegowani **urzędnicy kuratorium oświaty mają dysponować głosami urzędników nieobecnych, którzy nie wysłuchali kandydatów** podczas posiedzenia komisji.

3. **Przejęcie przez kuratora decyzji o odwołaniu dyrektora.** W pkt 4. (UD228) planuje się „wprowadzenie możliwości złożenia przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny wniosku do organu prowadzącego szkołę lub placówkę o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia, w przypadku **gdy dyrektor ten nie zrealizuje w ostatecznym terminie wskazanym przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny zaleceń wynikających z przeprowadzonych czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego**”.

Jeśli organ prowadzący nie odwoła dyrektora szkoły lub placówki w określonym terminie, „wygaśnięcia powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki dokona organ sprawujący nadzór pedagogiczny[.]”.

Nasze uwagi: Niewyjaśnione pozostaje co oznacza plan odwołania dyrektora po niewykonaniu: „**zaleceń wynikających z przeprowadzonych czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego**”. Katalog takich czynności może być dowolnie obszerny – **tak rozumiane działanie wobec dyrektora może nastąpić z dowolnego powodu**, co więcej **ubezwłasnowolniony pozostaje samorząd** lokalny, gdyż przy jego niezgodzie na takie działania urzędników państwowych, dyrektora odwoła się wbrew woli samorządu. Podobne rozwiązania projektodawcy proponują wobec usuwania dyrektora przez sam samorząd, ponieważ proponuje się: „wprowadzenie konieczności uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty [...] gdy organ władzy lokalnej, zgodnie ze swoimi wieloletnimi uprawnieniami, chce w przypadkach szczególnie uzasadnionych odwołać nauczyciela z tego stanowiska w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia. **Protestujemy tu – przeciw odebraniu uprawnienia wójta/ burmistrza/ prezydenta do odwołania dyrektora.**”

4. Nowelizacja (druk UD227) wprowadza przepisy karne, których celem jest pociągnięcie osób kierujących szkołami/placówkami do "odpowiedzialności karnej za przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w zakresie opieki lub nadzoru nad małoletnim, powodujących szkodę tego małoletniego".

Nasze uwagi: Odpowiedzialność karna stosowana jest przez organa do tego powołane i wszelkie czyny zagrażające uczniom luba naruszające prawo w innych dziedzinach są obecnie zagrożone interwencją prokuratury i sądu. **Dlaczego zatem urzędnikom oświatowym, zajmującym się odpowiedzialnością zawodową chce się dać uprawnienia i wytyczne do działań zbliżonych do prokuratorskich?** To pomysł nieznamy w polskiej oświacie w całej jej historii. Środowisko dyrektorów, samorządowców, nauczycieli jednoznacznie odbiera ten gest projektodawcy jako demotywujący „efekt mrożący”.

5. W projekcie nr. UD 228 (pkt 9.) zamieszczono **plan zmiany sposobu dokonywania oceny pracy dyrektora** szkoły oraz dyrektora placówki doskonalenia nauczycieli, w taki sposób aby o ostatecznym wyniku tej oceny decydował kurator oświaty.

Nasze uwagi: Aktualnie musi dojść do porozumienia organu prowadzącego i organu nadzoru pedagogicznego w tej sprawie. Zmiany wprowadzą **naruszenie prawa samorządu do wpływania na wynik oceny**. Konieczność uzyskania porozumienia między kuratorem a wójtem/ burmistrzem/ prezydentem daje dziś pole do debaty nad funkcjonowaniem szkoły w konkretnym mieście, wsi, miasteczku, zmusza do refleksji nad decyzjami urzędników.

6. W projekcie (druk nr. UD 228, pkt 10). Zamieszcza się pomysł **zawieszania dyrektora szkoły w pełnieniu obowiązków po wiążącym wniosku kuratora**. Ma to następować „w sprawach niecierpiących zwłoki związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa uczniów w czasie zajęć organizowanych przez szkołę”.

Nasze uwagi: Trudno nam znaleźć powody dla których w ramach nadzoru pedagogicznego mogłyby zachodzić „sprawy niecierpiące zwłoki”, inne niż niezgodność poglądów kuratora i

dyrektora na wybrane działania szkoły. **Postępowanie dyrektorów wymagające tak nagłych decyzji jest zazwyczaj związane z czynami karalnymi i nie wchodzi w zakres regulacji oświatowych.** O ujawnionych przestępstwach urzędnicy kuratorscy powinni niezwłocznie informować organa ścigania. Próba przyjęcia podobnych działań w zakresie nadzoru pedagogicznego brutalizuje życie publiczne wokół szkoły - trudno znaleźć powody do tak pilnego odsuwania dyrektora od pracy kierowniczej, a niebędącego przestępstwem karnym.

7. W pkt.11. (UD 228) planuje się obowiązek uzyskiwania **pozytywnej opinii kuratora/organu nadzoru – przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych przez organizacje pozarządowe.** W celu uzyskania tej opinii dyrektor **nie później niż na dwa miesiące przed rozpoczęciem zajęć,** będzie przekazywał kuratorowi oświaty program zajęć oraz materiały wykorzystywane do realizacji programu zajęć, **dopiero po tym pozwoleniu kuratora sprawę będą mogli rozpatrzyć rodzice.** Decyzja kuratora zapadać ma do 1 miesiąca.

Nasze uwagi: Oznacza to ok. trzymiesięczną blokadę działań nauczycieli, którzy powszechnie korzystają z różnych form dydaktycznych, pomysłów organizacji pozarządowych. Należy zauważyć że w takim razie **także inicjatywy rodziców** w tym zakresie - zaproponowane szkole, będą podlegały cenzurze kuratora. W Polsce działają tysiące organizacji – w tym wspierających szkoły, wzbogacających życie szkoły, przynoszących inspiracje edukacyjne. **Dziś już prawo wymaga akceptacji rodziców** dla takich działań. Wręcz szykaną wobec twórców nowych metod pracy dla szkół jest **zmuszanie do wczesnego formalizowania materiałów,** w celu i poddania ich osądowi kuratora. Materiały nauczycieli są przygotowywane w trybie ciągłym, doskonałe. Nie sposób wszystkich opracować w wersji ostatecznej na całe miesiące przed użyciem. Nauczyciele w Polsce mają prawo wyboru materiałów dydaktycznych i metod pracy.

Apelujemy do Państwa Posłów o odrzucenie w Sejmie ww. projektów, ponieważ zmierzają one do podważenia konstytucyjnych zasad partycypacji obywateli w tworzeniu systemu edukacji, pomocniczości państwa, zgodnie z którą każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Zasady powyższe opisuje ww. Konstytucja RP w Preambule: „ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot”.

Projektowane zmiany prowadzą do likwidacji autonomii szkół i samorządów lokalnych, co wywoła marazm, rezygnację z wszelkiej działalności ponad urzędowe schematy, strach przed karą za wyróżnianie się.

Zwracamy się z tym apelem do wszystkich posłów na Sejm RP.

*Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty, zrzeszające około 6000 osób.
Zarząd OSKKO.*